

1 Aineen tai valmisteen ja yhtiön tai yrityksen tunnistetiedot

· Tuotetiedot

· Kauppanimike: LITOCOLOR

· Aineen / valmisteen käyttö Kohtelun COLORED CEMENT nivelissä.

· Valmistaja/toimittaja:

LITOKOL S.r.l.
Via G.Falcone, 13/1
42048 Rubiera (RE) - Italia
Tel. +39 0522 626391 - Fax. +39 0522 620150

· Tietoja antaa:

LITOKOL S.r.l. - Tel. +39 0522 626391
e-mail: laboratorio@litokol.it

· **Hätä-tiedonanto:** Centro Antiveleni - Ospedale Niguarda Milano - Tel. +39 02 66101029

2 Vaaran yksilöinti

· Vaaraselostus:

Xn Haitallinen
F Helposti syttyvä

· Erikoisseloste ihmisiä ja ympäristöä koskevista vaaroista:

Tuote on Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisen merkintävelvollisuuden alainen direktiivin "Yleinen luokitusdirektiivi EU:n valmisteille" viimeksi korjatun version mukaisesti.

R 11 Helposti syttyvä.
R 20/21 Terveydelle haitallista hengitettynä ja joutuessaan iholle.
R 38 Ärsyttää ihoa.

R 48/20 Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.

R 63 Voi olla vaarallista sikiölle.

· Luokitusjärjestelmä:

Luokitus vastaa voimassaolevaa EU-listaa, sitä on kuitenkin täydennetty ammattikirjallisuudesta ja yrityksiltä saaduilla tiedoilla.

3 Koostumus ja tiedot aineosista

· Kemialliset ominaisuudet

· **Selostus:** Seuraavista aineista koostuva seos, jossa vaarattomia lisäaineita.

· Sisältää vaarallisia aineita:

CAS: 123-86-4 EINECS: 204-658-1 Indeksinumero: 607-025-00-1	n-butyyliasetaatti R 10-66-67	25-50%
CAS: 108-88-3 EINECS: 203-625-9 Indeksinumero: 601-021-00-3	Tolueeni Repr. Cat. 3; Xn, Xi, F; R 11-38-48/20-63-65-67	10-25%
CAS: 110-19-0 EINECS: 203-745-1 Indeksinumero: 607-026-00-7	isobutyyliasetaatti F; R 11-66	10-25%
CAS: 1330-20-7 EINECS: 215-535-7 Indeksinumero: 601-022-00-9	ksyleeni Xn, Xi; R 10-20/21-38	10-25%
CAS: 108-10-1 EINECS: 203-550-1 Indeksinumero: 606-004-00-4	4-metyylipentan-2-oni Xn, Xi, F; R 11-20-36/37-66	2,5-10%
CAS: 111-76-2 EINECS: 203-905-0 Indeksinumero: 603-014-00-0	2-Butoksietanoli Xn, Xi; R 20/21/22-36/38	≤ 2,5%

· **Lisätietoja:** Annettujen turvaohjeiden sanamuoto kappaleesta 16.

4 Ensiaputoimenpiteet

· Yleisohjeet:

Myrkytysoireet voivat ilmaantua vasta useiden tuntien kuluttua. Tästä syystä henkilöt on pidettävä lääkärin tarkkailun alaisena ainakin 48 tuntia onnettomuuden jälkeen.

Aineen saastuttamat vaatekappaleet on riisuttava välittömästi.

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 10.11.2009

Rev. n. 1

Tarkistus: 10.11.2009

Kauppanimike: LITOCOLOR

(jatkuu sivulla 1)

- **Hengitettyä:**
Huolehdittava raittiin ilman saannista, tarvittaessa annettava tekohengitystä, pidettävä lämpimänä. Oireiden jatkuessa pyydettyä lääkärin apua.
Tajuton pidettävä ja kuljetettava kyljellään.
- **Ihokosketuksessa:**
Pestävä heti vedellä ja saippualla ja huuhdottava hyvin.
Käännytävä lääkärin puoleen, mikäli iho on jatkuvasti ärsyntynyt.
- **Aineen päästyä silmiin:**
Silmä huuhdotaan luomet auki juoksevan veden alla useita minutteja. Oireiden kestäessä käännytään lääkärin puoleen.
- **Nieltyä:**
Ei pakoteta oksentamaan, saatettava heti lääkärin hoitoon.
Käännytävä lääkärin puoleen. Ei saa nauttia maitoa eikä rasvaisia öljyjä.

5 Palontorjuntatoimenpiteet

- **Sopivat sammutusaineet:** CO2, hiekka, kuivakemikaalisammutin. Vettä ei saa käyttää.
- **Turvallisuussyistä sopimattomat sammutusaineet:** Täysi vesisuihku
- **Erikoinen suojarustus:**
Käytettävä hengityssuojainta.
Räjähdy- ja palokaasuja ei saa hengittää.
- **Lisätiedot** Tullelle alttiit säiliöt jäähdytettävä vesisuihkulla.

6 Toimenpiteet onnettomuuspäästöissä

- **Henkilökohtaiset suojoimenpiteet:**
Käytettävä suojarustusta. Suojautumattomat henkilöt pidettävä loitolla.
Eristettävä sytytyslähteistä
Huolehdittava riittävästä tuuletuksesta.
- **Ympäristönsuojoimenpiteet:**
Estettävä pääsy viemäriin tai vesistöihin.
Jos ainetta on päässyt viemäriin tai vesistöön, ilmoitettava asianomaiselle virastolle.
Estettävä pääsy viemäriin/pintavesiin/pohjaveteen.
- **Puhdistus-/talteenottomenetelmä:**
Imettävä nestettä sitovalla aineella (hiekka, piimaa, hapon sidosaine, yleisidosaine, sahajauho).
Ei saa huuhtoa pois vedellä tai vetisillä puhdistusaineilla.
Huolehdittava riittävästä tuuletuksesta.
Saastunut aine on jätteenä hävitettävä kohdan 13 mukaisesti.

7 Käsittely ja varastointi

- **Käsittely:**
 - **Turvallisen käsittelyn ohjeet:**
Huolehdittava hyvästä tuuletuksesta/imusta työpaikalla.
Vältettävä aerosolin muodostusta.
Säilytettävä hyvin suljetuissa säiliöissä viileässä ja kuivassa paikassa.
Suojattava kuumuudelta ja suoralta auringonpaisteelta.
 - **Palo- ja räjähdysuojaohjeet:**
Eristettävä sytytyslähteistä - tupakanpolto kielletty.
Vältettävä iskuja ja hankautumista.
Käytettävä räjähdysuojattuja laitteita/kalusteita sekä kipinöimättömiä työkaluja.
- **Varastointi:**
 - **Varastotiloille ja säiliöille asetettavat vaatimukset:** Ei erikoisvaatimuksia.
 - **Yhteisvarastointiohjeet:** Ei tarvita.
 - **Lisätietoja varastointiehtoihin:**
Astiat on pidettävä tiiviisti suljettuina.
Varastoitava hyvin suljetuissa astioissa viileässä ja kuivassa paikassa.

8 Altistumisen ehkäiseminen ja henkilön suojaimet

- **Lisäohjeita teknisten laitteiden varustukseen:** Ei muita tietoja, ks. kohta 7.

(jatkuu sivulla 3)

SF

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 10.11.2009

Rev. n. 1

Tarkistus: 10.11.2009

Kauppanimike: LITOCOLOR

(jatkuu sivulla 2)

Aineosat työpaikkakohtaisin valvottavin raja-arvoin:	
123-86-4 n-butyylisetaatti	
HTP (SF)	Lyhytaikaisarvo: 960 mg/m ³ , 200 ppm Pitkäaikaisarvo: 720 mg/m ³ , 150 ppm
PEL (USA)	710 mg/m ³ , 150 ppm
REL (USA)	Lyhytaikaisarvo: 950 mg/m ³ , 200 ppm Pitkäaikaisarvo: 710 mg/m ³ , 150 ppm
TLV (USA)	Lyhytaikaisarvo: 950 mg/m ³ , 200 ppm Pitkäaikaisarvo: 713 mg/m ³ , 150 ppm
108-88-3 Tolueneeni	
HTP (SF)	Lyhytaikaisarvo: 380 mg/m ³ , 100 ppm Pitkäaikaisarvo: 190 mg/m ³ , 50 ppm iho, liite 2
PEL (USA)	Lyhytaikaisarvo: C 300; 500* ppm Pitkäaikaisarvo: 200 ppm *10-min peak per 8-hr shift
REL (USA)	Lyhytaikaisarvo: 560 mg/m ³ , 150 ppm Pitkäaikaisarvo: 375 mg/m ³ , 100 ppm
TLV (USA)	75 mg/m ³ , 20 ppm NIC-BEI
110-19-0 isobutyylisetaatti	
HTP (SF)	Lyhytaikaisarvo: 960 mg/m ³ , 200 ppm Pitkäaikaisarvo: 720 mg/m ³ , 150 ppm
PEL (USA)	700 mg/m ³ , 150 ppm
REL (USA)	700 mg/m ³ , 150 ppm
TLV (USA)	713 mg/m ³ , 150 ppm
1330-20-7 ksyleeni	
HTP (SF)	Lyhytaikaisarvo: 440 mg/m ³ , 100 ppm Pitkäaikaisarvo: 220 mg/m ³ , 50 ppm iho
PEL (USA)	435 mg/m ³ , 100 ppm
REL (USA)	Lyhytaikaisarvo: 655 mg/m ³ , 150 ppm Pitkäaikaisarvo: 435 mg/m ³ , 100 ppm
TLV (USA)	Lyhytaikaisarvo: 651 mg/m ³ , 150 ppm Pitkäaikaisarvo: 434 mg/m ³ , 100 ppm BEI
IOELV (EU)	Lyhytaikaisarvo: 442 mg/m ³ , 100 ppm Pitkäaikaisarvo: 221 mg/m ³ , 50 ppm iho
108-10-1 4-metyylipentan-2-oni	
HTP (SF)	Lyhytaikaisarvo: 210 mg/m ³ , 50 ppm Pitkäaikaisarvo: 80 mg/m ³ , 20 ppm
PEL (USA)	410 mg/m ³ , 100 ppm
REL (USA)	Lyhytaikaisarvo: 300 mg/m ³ , 75 ppm Pitkäaikaisarvo: 205 mg/m ³ , 50 ppm
TLV (USA)	Lyhytaikaisarvo: 307 mg/m ³ , 75 ppm Pitkäaikaisarvo: (205) 82 mg/m ³ , (50) NIC-20 ppm (BEI);NIC-A3
IOELV (EU)	Lyhytaikaisarvo: 208 mg/m ³ , 50 ppm Pitkäaikaisarvo: 83 mg/m ³ , 20 ppm
111-76-2 2-Butoksietanoli	
HTP (SF)	Lyhytaikaisarvo: 250 mg/m ³ , 50 ppm Pitkäaikaisarvo: 98 mg/m ³ , 20 ppm iho
PEL (USA)	240 mg/m ³ , 50 ppm Skin
REL (USA)	24 mg/m ³ , 5 ppm Skin
TLV (USA)	97 mg/m ³ , 20 ppm BEI
IOELV (EU)	Lyhytaikaisarvo: 246 mg/m ³ , 50 ppm Pitkäaikaisarvo: 98 mg/m ³ , 20 ppm iho

(jatkuu sivulla 4)

SF

Käyttöturvallisuustiedote 1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 10.11.2009

Rev. n. 1

Tarkistus: 10.11.2009

Kauppanimike: LITOCOLOR

(jatkuu sivulla 3)

- **Lisäohjeet:** Tiedot perustuvat valmistushetkellä voimassaoleviin luetteloihin.
- **Henkilökohtainen suojavarustus:**
 - **Yleiset suoja- ja hygieniaoimenpiteet:**

Noudatettava kemikaalien käsittelyn tavanomaisia varotoimenpiteitä.
Pidettävä loitolla elintarvikkeista, juomista ja rehuista.
Likaantuneet, aineen saastuttamat vaatekappaleet on riisuttava välittömästi.
Kädet on pestävä ennen taukoja ja työn päätyttyä.
Kaasuja/höyryjä/aerosoleja ei saa hengittää.
Vältettävä ihokosketusta ja kosketusta silmiin.
Työn aikana on syöminen ja juominen kielletty.
Raskaana olevien on ehdottomasti vältettävä hengittämästä ainetta sekä ihokontaktia sen kanssa.
 - **Hengityssuoja:**

Lyhytaikaisessa tai vähäisessä altistuksessa hengityssuojasuodin; intensiivisessä tai pitempiaikaisessa rasituksessa ulkoilmasta riippumaton hengityssuojain.

- **Käsisuojus:**

Suojakäsineet

Käsinmateriaalin tulee olla tuotetta/ainetta/valmistetta kestävä ja läpäisemätöntä.
Puuttuvien testien vuoksi suositusta soveltuvasta suojakäsinmateriaalista tuotteelle/ valmistellelle / kemikaalisekoitteelle ei voida antaa.

Suojakäsinmateriaalin valinnassa on otettava huomioon läpäisyajat, läpäisevyyskerroin ja kuluminen.

- **Käsinmateriaali**

Soveltuvan käsinetyypin valikoima ei riipu yksinomaan materiaalista vaan myös muista laatuominaisuuksista ja vaihtelee eri valmistajilla. Koska tuote on valmiste, joka koostuu eri aineista, ei suojakäsinmateriaalin kestävyys ole ennalta arvioitavissa vaan pitää tarkistaa ennen käyttöä.

- **Käsinmateriaalin läpäisy aika** Tarkka läpäisy aika on selvítettävä suojakäsinevalmistajalta ja sitä on noudatettava.

- **Silmäsuojus:**

Tiiviit suojalasit

- **Kehosuojus:** Kevyt suojavaatetus

9 Fysikaaliset ja kemialliset ominaisuudet

· Yleiset ohjeet	
· Muoto:	Nestemäinen Tahmea
· Väri:	Tuotenumikkeen mukainen
· Haju:	Tyypillinen
· Tilanmuutos	
· Sulamispiste/sulamisalue:	Ei määrätty.
· Kiehumispiste/kiehumisalue:	110°C
· Leimahduspiste:	4°C
· Syttymislämpötila:	370°C
· Itsesyttyvyys:	Tuote ei ole itsestään syttyvä.
· Räjähdyksvaara:	Tuote ei ole räjähdysvaarallinen, kuitenkin räjähdysvaarallisten höyry-/ilmaseosten muodostuminen mahdollista.
· Räjähdyksrajat:	
· Alempi:	1,1 Vol %
· Ylempi:	10,5 Vol %
· Höyrypaine 20°C lämpötilassa: 29 hPa	
· Tiheys:	Ei määrätty.

(jatkuu sivulla 5)

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 10.11.2009

Rev. n. 1

Tarkistus: 10.11.2009

Kauppanimike: LITOCOLOR

(jatkuu sivulla 4)

- **Liukenevuus/sekoittuvuus**
- **veteen:** Ei sekoittuva tai vain osittain sekoittuva.

10 Stabiilisuus ja reaktiivisuus

- **Terminen hajoavuus / vältettävät olosuhteet:** Ei hajaantumista määräystenmukaisessa käytössä.
- **Vaaralliset reaktiot** Ei tiedossa vaarallisia reaktioita.
- **Vaaralliset hajoamistuotteet:** Tiedossa ei ole vaarallisia hajoamistuotteita.

11 Myrkyllisyyteen liittyvät tiedot

- **Akuutti myrkyllisyys:**

· Luokittelurelevantti LD/LC50-arvot:		
108-88-3 Tolueneeni		
Oraali	LD50	5000 mg/kg (rat)
Dermaali	LD50	12124 mg/kg (rabbit)
Inhaloituna	LC50/4 h	5320 mg/l (mouse)
1330-20-7 ksyleeni		
Oraali	LD50	4300 mg/kg (rat)
Dermaali	LD50	2000 mg/kg (rabbit)

- **Ensisijainen ärsyttävä vaikutus:**
 - **iholla:** Ärsyttävä vaikutus ihoon ja limakalvoihin.
 - **silmiin:** Ei ärsyttävää vaikutusta.
- **Altistuminen:** Tiedossa ei ole stabiloivaa vaikutusta.
- **Toksikologisia lisätietoja:**
Tuote voi aiheuttaa EY:n yleisten luokitusdirektiivien mukaisesti valmisteissa seuraavat vaarat:
Haitallinen
Ärsyttävä

12 Tiedot kemikaalin vaarallisuudesta ympäristölle

- **Yleisohjeita:**
Vesistövaarallisuusluokka 2 (Oma luokitus): vesistöä vaarantava
Estetään pääsy pohjaveteen, vesistöihin, viemäristöön.
Juomavesi vaaraantuu jo pienten määrien päästessä maaperään.

13 Jätteiden käsittelyyn liittyvät näkökohdat

- **Tuote:**
- **Suositus:**
Ei voida hävittää yhdessä talousjätteiden kanssa. Ei saa päästää viemäristöön.
Hävitetävä virallisten määräysten mukaisesti.
- **Puhdistamattomat pakkaukset:**
- **Suositus:** Hävitetävä virallisten määräysten mukaisesti.

14 Kuljetustiedot

- **Maakuljetus ARD/RID ja VVVS/GGVE (rajanylitys/kotimaa):**

- **ARD/RID-GGVS/E luokka:** 3 Palavat nesteet
- **Kemler-luku:** 33
- **UN-numero:** 1263
 - **Pakkausryhmä:** II
 - **Lipuke:** 3
- **Tavaranimike:** 1263 MAALIEN KALTAISET AINEET, Erityismääräykset 640D

(jatkuu sivulla 6)

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 10.11.2009

Rev. n. 1

Tarkistus: 10.11.2009

Kauppanimike: LITOCOLOR

(jatkuu sivulla 5)

<ul style="list-style-type: none"> · Kuljetuskategoria 2 · Tunnelirajoituskoodi: D/E
<ul style="list-style-type: none"> · Merikuljetus IMDG/GGVSee: <ul style="list-style-type: none"> · IMDG/GGVSee-luokka: 3 · UN-numero: 1263 · Label 3 · Pakkausryhmä: II · EMS-numero: F-E,S-E · Marine pollutant: Ei · Oikea tekninen nimi: PAINT RELATED MATERIAL
<ul style="list-style-type: none"> · Ilmakuljetus ICAO-TI ja IATA-DGR: <ul style="list-style-type: none"> · ICAO/IATA-luokka: 3 · UN/ID-numero: 1263 · Label 3 · Pakkausryhmä: II · Oikea tekninen nimi: PAINT RELATED MATERIAL

15 Lainsäädäntöä koskevat tiedot

- **EU-direktiivien mukainen merkintä:**

Tuote on luokiteltu ja merkitty EY-direktiivien/GesStoffV-määräysten mukaisesti.

The data and the informations reported in the present Material Safety Data Sheet are consistent to the Directives 1967/548/EEC, 1999/45/EC, 76/769/EEC, to the Regulation 1907/2006/EC (REACH), 1272/2008/EC (CLP) and to what prescribed by the in force regulation in matter of classification, packaging and labelling of dangerous substances and preparations.

Anyway, it's recommended to the user the need to verify and to comply with the specific national and local laws in matter of hazardous activities and of environmental protection (e.g.: gassy, liquid and solid emissions), that aren't in the object of this document.

- **Tuotteen tunnuskirjain ja vaaramerkintä:**

Xn Haitallinen
F Helposti syttyvä

- **Vaaran määrävät komponentit etiketeissä:**

Tolueeni
ksyleeni

- **R-säännökset:**

- 11 Helposti syttyvä.
- 20/21 Terveydelle haitallista hengitettynä ja joutuessaan iholle.
- 38 Ärsyttää ihoa.
- 48/20 Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.
- 63 Voi olla vaarallista sikiölle.

- **S-säännökset:**

- 9 Säilytettävä paikassa, jossa on hyvä ilmanvaihto.
- 16 Eristettävä sytytyslähteistä - Tupakointi kielletty.
- 23 Höyryä/aerosolia ei saa hengittää.
- 36/37 Käytettävä sopivaa suojavaatetusta ja suojakäsineitä.
- 43 Sammutukseen käytetään hiekkaa, hiilidioksidia tai kuivakemikaalisammutinta, ei vettä
- 60 Tämä aine ja sen pakkaus on käsiteltävä ongelmajätteenä.

(jatkuu sivulla 7)

SF

Käyttöturvallisuustiedote
1907/2006/EY, 31 artikla mukainen

Painatuspäivämäärä 10.11.2009

Rev. n. 1

Tarkistus: 10.11.2009

Kauppanimike: LITOCOLOR

(jatkuu sivulla 6)

16 Muut tiedot

Annetut tiedot perustuvat tämänhetkisiin tietoihimme. Ne eivät kuitenkaan anna takuuta tuotteen ominaisuuksista eivätkä aikaansaa sopimuksellista oikeussuhdetta.

· Asiaankuuluvat R-lausekkeet

- 10 Syttyvää.
- 11 Helposti syttyvää.
- 20 Terveydelle haitallista hengitettynä.
- 20/21 Terveydelle haitallista hengitettynä ja joutuessaan iholle.
- 20/21/22 Terveydelle haitallista hengitettynä, joutuessaan iholle ja nieltynä.
- 36/37 Ärsyttää silmiä ja hengityselimiä.
- 36/38 Ärsyttää silmiä ja ihoa.
- 38 Ärsyttää ihoa.
- 48/20 Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.
- 63 Voi olla vaarallista sikiölle.
- 65 Haitallista: voi aiheuttaa keuhkovaurion nieltäessä.
- 66 Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.
- 67 Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

· Yhteydenottohenkilö: LITOKOL S.r.l.

— SF —